

STRATEGIE NAȚIONALĂ din 4 aprilie 2018

în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020

EMITENT

• **GUVERNUL ROMÂNIEI**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 331 din 16 aprilie 2018**

Data intrării în vigoare 16-04-2018

Notă

Aprobată prin [Hotărârea Guvernului nr. 191 din 4 aprilie 2018](#), publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 331 din 16 aprilie 2018.

1. Introducere

Securitatea și sănătatea în muncă reprezintă unul dintre aspectele cele mai importante și dezvoltate ale politicii Uniunii Europene referitoare la ocuparea forței de muncă și afaceri sociale¹.

Notă

¹ Politică fondată pe [articolul 137 din Tratatul CE](#).

Acest domeniu este parte integrantă a conceperii, organizării și desfășurării proceselor de muncă și are rolul ca, prin măsuri și mijloace specifice, să prevină eventualele disfuncții din cadrul sistemului de muncă, astfel încât procesul muncii să se desfășoare în condiții de maximă eficiență.

Scopul final al activității de securitate și sănătate în muncă este protejarea vieții, integrității și sănătății lucrătorilor împotriva riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională care pot apărea la locul de muncă și crearea unor condiții de muncă menite să le asigure acestora confortul fizic, psihic și social.

La nivelul Uniunii Europene problematica securității și sănătății în muncă a constituit și constituie un domeniu foarte important, cu un impact socio-economic deosebit, care a făcut obiectul mai multor strategii.

De-a lungul timpului, existența la nivel european a unui cadru strategic în domeniu a provocat statele membre să identifice strategii coerente și măsuri practice pentru promovarea securității și sănătății în muncă.

Astfel, „Strategia comunitară 2007-2012 privind sănătatea și securitatea în muncă”² a avut ca obiectiv „reducerea continuă, durabilă și omogenă a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale”.

Notă

² Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 21 februarie 2007 intitulată „Îmbunătățirea calității și productivității în muncă: Strategia comunitară 2007-2012 privind sănătatea și securitatea în muncă” [COM(2007) 62 final].

Deși România nu a avut o strategie la nivel național, adoptată printr-un act normativ, fiecare dintre instituțiile cu atribuții în acest domeniu au urmărit realizarea obiectivelor strategice europene din domeniul SSM.

Evaluarea ulterioară a strategiei comunitare a confirmat faptul că implementarea acesteia a fost în general eficace și că principalele sale obiective au fost atinse, contribuind astfel la îmbunătățirea punerii în aplicare a legislației din domeniul SSM, precum și la clarificarea reglementărilor Uniunii Europene.

Cu toate acestea, implementarea legislației SSM continuă să creeze dificultăți, în special pentru microîntreprinderi, întreprinderile mici și mijlocii (IMM), care se confruntă cu diverse probleme în ceea ce privește respectarea anumitor cerințe în materie de reglementare. S-a constatat, de asemenea, dezvoltarea insuficientă a unor instrumente de monitorizare și colectare a datelor statistice.

Evaluarea strategiei pentru perioada 2007-2012 a evidențiat necesitatea de a trata într-un mod mai eficace impactul anumitor acțiuni preventive asupra operatorilor economici (în special asupra IMM), interacțiunea SSM cu mediul și cu substanțele chimice, precum și prevenirea efectivă a bolilor profesionale. În pofida reducerii semnificative a accidentelor de muncă și a îmbunătățirii prevenirii, securitatea și sănătatea în muncă în Uniunea Europeană necesită încă acțiuni suplimentare, motivațiile fiind următoarele:

– În fiecare an, aproximativ 4 000 de angajați își pierd viața în accidente de muncă, iar peste trei milioane de lucrători cad victime unor accidente grave la locul de muncă, care implică o absență de peste trei zile de la locul de muncă.³

Notă

³ Statistici europene privind accidentele de muncă, 2011, sau Eurostat 2014, <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

– 24,2% dintre angajați consideră că le sunt amenințate securitatea și sănătatea din cauza muncii prestate, iar 25% declară că activitatea lor profesională are un efect negativ asupra sănătății.⁴

Notă

⁴ Studiu european privind condițiile de muncă, 2010.

– Pe lângă afectarea vieții lucrătorilor, costurile directe și indirecte generate de concediile medicale sunt estimate la 3,2% din produsul intern brut al Uniunii Europene (28 state membre).

– Costurile aferente asigurărilor sociale care pot fi atribuite bolilor profesionale sau accidentelor de muncă sunt, de asemenea, inacceptabil de ridicate.

Mai mult ca oricând, securitatea și sănătatea în muncă reprezintă un obiectiv al politicilor sociale europene important și provocator.

Astăzi au loc cu rapiditate schimbări semnificative pe piața muncii, cum ar fi: nivelul ridicat de șomaj, îmbătrânirea forței de muncă, diversificarea formelor de angajare. Acestea măresc insecuritatea locurilor de muncă și a veniturilor și cresc nivelul de stres al lucrătorilor.^{^5}

Notă

^{^5} Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor referitoare la un cadru strategic al UE privind sănătatea și siguranța la locul de muncă 2014-2020/* COM/2014/0332 final */

În același timp trebuie avut în vedere că se dezvoltă noi ramuri industriale și noi activități specifice, cum ar fi: „locurile de muncă verzi”, utilizarea bioenergiei sau aplicarea unor tehnologii noi, domenii cu dezvoltare rapidă în Europa. Forța de muncă angajată sau care se va angaja în aceste sectoare emergente trebuie să beneficieze de instruire și de informații adecvate riscurilor profesionale pe care activitatea respectivă le presupune.

În aceste condiții apare ca fiind prioritară îmbunătățirea securității și sănătății lucrătorilor și, în acest sens, este esențială mobilizarea tuturor actorilor prevenirii pentru ca, prin acțiuni comune, să crească nivelul de securitate și protecție a sănătății lucrătorilor la locurile de muncă.

În procesul de elaborare și adoptare a „Cadrului strategic european privind securitatea și sănătatea la locul de muncă 2014-2020”, Comisia Europeană a ținut cont de mai multe contribuții, toate în favoarea lansării unei inițiative politice strategice, în special de cele primite de la Parlamentul European, de la Comitetul consultativ pentru securitate și sănătate la locul de muncă și de la Comitetul inspectorilor de muncă principali.

Comunicarea Comisiei^{^5} stabilește principalele obiective strategice și o serie de acțiuni de promovare a securității și sănătății lucrătorilor, bazată pe identificarea problemelor restante și a principalelor provocări.

Strategia națională în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020 reprezintă o posibilitate de realizare a unui mediu de muncă sigur și sănătos și instrumentul-cadru prin care se asigură corelarea cu direcțiile strategice ale Uniunii Europene privind securitatea și sănătatea la locul de muncă.

Asigurarea locurilor de muncă sigure și sănătoase, menținerea și îmbunătățirea stării de sănătate a lucrătorilor, precum și atingerea și susținerea dezideratului de stare de bine la locul de muncă reprezintă principala preocupare pe termen mediu și lung a structurilor cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă în vederea funcționării și dezvoltării durabile din punct de vedere economic și social a României.

Totodată, la elaborarea și implementarea Strategiei naționale privind securitatea și sănătatea în muncă 2018-2020 trebuie avută în vedere și convergența cu un alt document important al Comisiei Europene, respectiv Pilonul european pentru drepturi sociale^{^6}, document ce ia în considerare dinamica schimbărilor la nivel european, inclusiv modificările recente privind piața muncii, în scopul construcției unei Europe mai echitabile și consolidării dimensiunii sociale a acesteia. Acesta vizează consolidarea drepturilor sociale pentru cetățenii Uniunii Europene și include 20 de principii de bază grupate în trei capitole. Documentul reiterează necesitatea asigurării unor condiții de muncă decente pentru cetățenii Uniunii Europene și, în consecință, dezvoltarea și optimizarea aspectelor privind sănătatea și securitatea în muncă. Astfel, „lucrătorii au dreptul la un înalt nivel de protecție a sănătății și securității lor la locul de muncă”^{^7}. Acest principiu este statuat în document în contextul mai larg al unor aspecte esențiale, cum ar fi educația și instruirea pe tot parcursul vieții, echilibrul dintre viața profesională și cea personală, egalitatea de gen, salarizarea echitabilă, stimularea dialogului social și a implicării lucrătorilor, principii sinergice cu care formează un ansamblu unitar.

Notă

^{^6} European Pillar of Social Rights, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1007_en.htm

^{^7} Cap. 2 Pilonul european pentru drepturi sociale, CE, 2017.

Prin cele 20 de principii pe care le statuează și accentul pus pe consolidarea unei Europe sociale, Pilonul european pentru drepturi sociale va avea un impact major pe termen mediu și lung privind redefinirea Uniunii Europene și, în consecință, poziționarea statelor membre în raport cu aceste cerințe, context în care aspectele legate de dreptul la un mediu de muncă sigur, sănătos și adaptat nevoilor lucrătorilor ocupă și vor ocupa în continuare un loc crucial.

Strategia națională în domeniul securității și sănătății în muncă în muncă 2018-2020 stabilește obiectivele generale și specifice la nivel național în domeniul securității și sănătății în muncă, pe termen scurt și mediu și este elaborată în concordanță cu necesitățile identificate în contextul dezvoltării României, precum și cu obiectivele cadrului strategic comunitar.

1.1. Scopul Strategiei

Scopul „Strategiei naționale în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020” este de a continua acțiunile specifice stabilite la nivel național, ținând cont de cele 3 provocări principale stabilite la nivelul Uniunii Europene, cât și de obiectivele strategice stabilite prin Cadrul strategic european 2014-2020 privind securitatea și sănătatea la locul de muncă.

Astfel, pe plan național strategia urmărește:

- prevenirea riscurilor și promovarea unor condiții mai sigure și mai sănătoase la locul de muncă;
- menținerea unei bune stări de sănătate a lucrătorilor;
- prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale și promovarea sănătății angajaților pe parcursul întregii vieți profesionale.

1.2. Motivarea Strategiei

Strategia națională în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020 urmărește să stabilească, pe baza consensului tuturor părților implicate, cadrul comun al acțiunilor în domeniul securității și sănătății în muncă ce se vor desfășura în perioada 2018-2020 de către toate autoritățile competente, instituțiile cu atribuții în domeniu și partenerii sociali. Această strategie reprezintă un instrument destinat armonizării eforturilor pentru realizarea obiectivelor propuse.

1.3. Principii care stau la baza acțiunile naționale:

- a) colaborarea - necesară pentru o participare activă, reală și eficientă a tuturor actorilor implicați pentru implementarea cu succes a Strategiei;
- b) responsabilitate - constrângerile bugetare fac necesară gestionarea eficace și eficientă a resurselor. În acest sens trebuie îmbunătățite coordonarea, evitarea suprapunerilor și promovarea sinergiilor între toți actorii implicați pentru optimizarea resurselor umane și materiale disponibile. Responsabilitatea trebuie asumată de toți factorii implicați în controlul respectării prevederilor legale de SSM și în supravegherea sănătății lucrătorilor din toate sectoarele de activitate, publice și private, și de către angajator și pentru conștientizarea lucrătorilor privind consecințele nerespectării instrucțiunilor;
- c) coerența - la baza stabilirii acțiunilor necesare îndeplinirii obiectivelor generale strategice și specifice ale Strategiei au stat Cadrul strategic de SSM al Uniunii Europene 2014-2020, analiza și diagnoza contextului național și corelarea cu alte strategii (dezvoltare durabilă, educație, sănătate, cercetare etc.)

1.4. Obiectivele generale ale Strategiei naționale în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020

- A. o mai bună implementare a legislației de securitate și sănătate în muncă, în special în microîntreprinderi și în IMM-uri;
- B. îmbunătățirea securității și protecției sănătății lucrătorilor, cu prioritate a celor din activitățile economice cu riscuri, din domeniile prioritare de acțiune, cu accent pe prevenirea bolilor profesionale;
- C. stimularea acțiunilor comune cu partenerii sociali, prin conștientizarea și implicarea acestora în gestionarea aspectelor de securitate și sănătate în muncă și materializarea unui dialog social eficient;
- D. gestionarea adecvată a problematicei lucrătorilor vârstnici în contextul fenomenului general de îmbătrânire a populației, respectiv a forței de muncă active.

1.5. Obiective specifice ale Strategiei naționale în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020

Obiectiv specific nr. 1.	Îmbunătățirea cadrului legal în domeniul SSM
Obiectiv specific nr. 2.	Sprijinirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii din punctul de vedere al respectării legislației privind securitatea și sănătatea în muncă
Obiectiv specific nr. 3.	Îmbunătățirea procesului care urmărește respectarea legislației din domeniul securității și sănătății în muncă prin acțiuni ale autorităților cu atribuții în domeniu
Obiectiv specific nr. 4.	Abordarea fenomenului de îmbătrânire a forței de muncă și îmbunătățirea prevenirii bolilor profesionale
Obiectiv specific nr. 5.	Îmbunătățirea colectării datelor statistice
Obiectiv specific nr. 6.	Consolidarea coordonării cu partenerii naționali pentru reducerea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale

Aceste obiective specifice se vor realiza potrivit Planului național de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale din domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020, prevăzut în [anexa](#) la Strategia națională în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020.

1.6. Beneficiarii Strategiei naționale în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020

- Angajatorul - definit potrivit [Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006](#)⁸, cu modificările ulterioare, ca fiind persoană fizică sau juridică ce se află în raporturi de muncă ori de serviciu cu lucrătorul respectiv și care are responsabilitatea întreprinderii și/sau unității;

Notă

⁸ [Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006](#), cu modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 26 iulie 2006.

– Lucrătorul - definit, potrivit [Legii nr. 319/2006](#), cu modificările ulterioare, ca fiind persoana angajată de către un angajator, inclusiv studentii, elevii în perioada efectuării stagiului de practică, precum și ucenicii și alți participanți la procesul de muncă, cu excepția persoanelor care prestează activități casnice.

2. Cadrul național al securității și sănătății în muncă

2.1. Cadrul legislativ

Cadrul legislativ al domeniului securității și sănătății în muncă a fost construit urmărind integrarea sistemului românesc în principiile cadrului european de securitate și sănătate în muncă. Pornind de la dreptul, garantat constituțional, la securitate și sănătate în muncă⁹, domeniul securității și sănătății în muncă este guvernat de prevederile [Legii nr. 53/2003 - Codul muncii](#)¹⁰, republicată, cu modificările și completările ulterioare, [Legii nr. 319/2006](#), cu modificările ulterioare, și, parțial, de legislația privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale și de legislația privind statutul medicului de medicina muncii.

Notă

⁹ [Constituția României, articolul 41](#) Munca și protecția socială a muncii.

¹⁰ [Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată](#), cu modificările și completările ulterioare, în principal [titlul V](#) - Sănătatea și securitatea în muncă.

Unul dintre obiectivele generale ale MMJS este elaborarea și îmbunătățirea cadrului legislativ național în domeniul securității și sănătății în muncă, în concordanță cu obiectivele naționale și angajamentele asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene.

Astfel, prin [Legea nr. 319/2006](#), cu modificările ulterioare, a fost transpusă integral [Directiva 89/391/CEE din 12 iunie 1989](#) privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă, directivă-cadru a Uniunii Europene pentru domeniul SSM. Celelalte reglementări subsecvente acestei legi asigură compatibilitatea legislației naționale cu legislația comunitară în domeniu, prin transpunerea directivelor specifice elaborate în aplicarea Directivei-cadru, care se referă la condiții generale, riscuri și activități specifice.

2.2. Descrierea cadrului instituțional în domeniul securității și sănătății în muncă

[Legea nr. 319/2006](#), cu modificările ulterioare, stabilește care sunt autoritățile, instituțiile responsabile și atribuțiile acestora în domeniul SSM, după cum urmează:

Ministerul Muncii și Justiției Sociale	Ministerul Sănătății
autoritatea competentă în domeniul securității și sănătății în muncă:	autoritatea centrală în domeniul asistenței de sănătate publică, cu atribuții în domeniul sănătății lucrătorilor la locul de muncă:
- elaborează politici și strategii naționale în domeniul SSM, în colaborare cu Ministerul Sănătății și prin consultarea cu alte instituții cu atribuții în domeniu; - elaborează proiectele de acte normative pentru implementarea unitară a politicii naționale și a acquis-ului Uniunii Europene din domeniu SSM și colaborează cu alte autorități în vederea elaborării și avizării actelor normative cu relevanță pentru domeniul SSM, potrivit legii, după caz; - monitorizează aplicarea politicii în domeniul SSM și implementarea planului de acțiuni în aplicarea strategiei SSM, precum și implementarea legislației SSM pe baza datelor, a informațiilor și a propunerilor transmise de instituțiile aflate în subordine sau coordonare și ale celor cu care colaborează în desfășurarea activității; - coordonează, în colaborare cu Ministerul Cercetării și Inovării, elaborarea programelor de cercetare în domeniul SSM; - organizează, împreună cu Ministerul Educației Naționale și Ministerul Cercetării și Inovării, activitatea de pregătire generală și/sau de specialitate în domeniul SSM pentru instituțiile de învățământ; - reprezintă statul în relațiile la nivelul Uniunii Europene, precum și în relațiile internaționale din domeniul său de competență.	- coordonează activitatea de medicină a muncii la nivel național; - elaborează sau avizează reglementări pentru protecția sănătății în relație cu mediul de muncă, pentru promovarea sănătății la locul de muncă, precum și pentru medicina muncii; - supraveghează starea de sănătate a lucrătorilor; - asigură formarea și perfecționarea profesională în domeniul medicinei muncii; - coordonează activitatea de cercetare, declarare, înregistrare și evidență a bolilor profesionale și a celor legate de profesiune; - autorizează/avizează și controlează calitatea serviciilor medicale acordate lucrătorilor la locul de muncă; - colaborează cu alte instituții implicate în activități cu impact asupra sănătății lucrătorilor; - îndeplinește și alte atribuții, conform competențelor sale în domeniu, reglementate prin legi speciale.
Inspekția Muncii	Dirjecțiile teritoriale de sănătate publică
autoritate competentă în ceea ce privește controlul aplicării prevederilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă:	coordonează și implementează la nivel teritorial activitățile medicale cuprinse în programele naționale de sănătate privind protejarea sănătății și prevenirea îmbolnăvirilor asociate factorilor de risc în relație cu mediul de muncă:
- controlează modul de respectare a legislației din domeniul SSM; - solicită măsurători și determinări, examinează probe de produse și de materiale în unități și în afara acestora, pentru clarificarea unor evenimente sau situații de pericol; - dispune sistarea activității sau scoaterea din funcțiune a echipamentelor de muncă, în cazul în care constată o stare de pericol grav și iminent de accidentare sau de îmbolnăvire profesională și sesizează, după caz, organele de urmărire penală; - cercetează evenimentele conform competențelor, avizează cercetarea, stabilește sau confirmă caracterul accidentelor; - furnizează instituțiilor cu atribuții în prelucrarea datelor statistice informații privind situația accidentărilor în muncă;	- efectuează activități specifice pentru implementarea prevederilor legislative de protejare și promovare a unui mediu de muncă sănătos; - realizează Registrul de evidență a bolilor profesionale la nivel teritorial;

- propune retragerea abilitării serviciilor externe de prevenire și protecție, conform prevederilor normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 319/2016, cu modificările ulterioare; - inițiază propuneri pentru îmbunătățirea cadrului legislativ din domeniul SSM, pe care le înaintează MMJS. În subordinea Inspecției Muncii funcționează: - 42 inspectorate teritoriale de muncă (ITM), unități cu personalitate juridică, care sunt organizate în fiecare județ și în municipiul București; - Centrul de Pregătire și Perfecționare Profesională al Inspecției Muncii (CPPPIM); - Centrul de Monitorizare a Unităților cu Risc Profesional (CMURP).	- efectuează cercetarea și documentarea cazurilor suspecte de boală profesională; - declară, înregistrează și raportează bolile profesionale.
Casa Națională de Pensii Publice (CNPP)	
autoritate competentă în domeniul asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale:	

- reprezintă sistemul de asigurare la accidente de muncă și boli profesionale;
- sprijină angajatorii în activitatea de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale;
- asigură reabilitarea medicală și profesională a victimelor accidentelor de muncă;
- asigură acordarea de prestații în bani pe termen lung și scurt pentru victimele accidentelor de muncă și bolilor profesionale;
- raportează către MMJS situațiile deosebite care necesită îmbunătățirea reglementărilor din domeniul securității și sănătății în muncă.

2.2.1. Alte entități cu atribuții în domeniul SSM

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Muncii „Alexandru Darabont” - INCDPM „Alexandru Darabont”:

- fundamentează științific măsurile de îmbunătățire a activității de securitate și sănătate în muncă;
- realizează cercetări aplicative pentru evaluarea, prevenirea și combaterea riscurilor biologice, chimice, fizice, ergonomice și psihosociale din mediul de muncă;
- realizează încercări de laborator specifice echipamentelor individuale de protecție, inclusiv semifabricate și materiale utilizate la fabricarea acestora;
- măsoară nivelul de expunere la câmpuri electromagnetice, zgomot, vibrații, substanțe, agenți biologici, condiții de microclimat și iluminat;
- realizează proiectarea de instalații și dispozitive pentru combaterea riscurilor și produce unguente de protecție;
- organizează cursuri autorizate privind perfecționarea specialiștilor în domeniul securității și sănătății în muncă;
- oferă servicii externe de prevenire și protecție.

În cadrul INCDPM „Alexandru Darabont” funcționează Punctul focal al Agenției Europene pentru Sănătate și Securitate în Muncă (EU-OSHA) pentru România. Punctul focal gestionează, la nivel național, o rețea tripartită formată din instituții guvernamentale și reprezentanți ai organizațiilor lucrătorilor și angajatorilor, contribuind la implementarea obiectivelor EU-OSHA în România și la mecanismul de diseminare și promovare a produselor și informațiilor din domeniu către părțile naționale interesate. Concomitent, Punctul focal diseminează informațiile din domeniul securității și sănătății în muncă de la nivel național către agenție și, respectiv, punctele focale naționale, contribuind astfel la elaborarea proiectelor EU-OSHA și, respectiv, diseminarea rezultatelor acestora la nivel național. În plus, Punctul focal participă activ la planificarea și implementarea campaniilor EU-OSHA. Astfel, Punctul focal EU-OSHA pentru România organizează implementarea campaniilor bianuale ale agenției la nivel național, în scopul conștientizării factorilor de decizie și a principalilor actori din Sistemul național de SSM privind realizarea de locuri de muncă sigure și sănătoase și promovarea culturii de prevenire în România.

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Securitate Minieră și Protecție Antiexplozivă Petroșani - INSEMEX:

- realizează cercetări științifice și servicii de specialitate în domeniul SSM și al protecției mediului în condiții profitabile pentru oameni - industrie - mediu înconjurător.

Institutul Național de Sănătate Publică prin Centrul național de monitorizare a riscurilor din mediul comunitar și prin structurile sale de specialitate din cadrul centrelor regionale de sănătate publică - INSP:

- coordonează tehnic și metodologic elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea programelor de sănătate;
- identifică prioritățile de monitorizare a sănătății în relație cu mediul de muncă;
- coordonează și participă la elaborarea metodologiilor de monitorizare și supraveghere a sănătății în relație cu mediul de muncă;
- participă la elaborarea strategiilor privitoare la prevenirea îmbolnăvirilor, supravegherea și controlul bolilor asociate determinantilor din mediul de muncă;
- coordonează programul de studii și cercetări pentru evaluarea sănătății în relație cu mediul de muncă;
- realizează Raportul anual privind starea de sănătate a populației în relație cu factorii de mediu de muncă;
- elaborează și actualizează indicatorii sănătății în relație cu mediul de muncă;

- analizează și diseminează rezultatele și cunoștințele referitoare la determinanții sănătății în relație cu mediul de muncă și propune recomandări pentru intervenții specifice;
- participă la elaborarea de proiecte de acte normative;
- coordonează participarea la programe internaționale și stabilește parteneriate cu instituții cu preocupări similare din alte țări în vederea efectuării de studii și cercetări comparative și a schimbului de experiență și informații;
- propune și, după caz, asigură reprezentarea domeniului de activitate în relație cu partenerii instituționali naționali și internaționali;
- realizează baza de date privind bolile profesionale la nivel național;
- coordonează activitatea laboratoarelor de toxicologie industrială și igiena radiațiilor și realizează registrul laboratoarelor abilitate.

Institutului Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă - INEMRCM:

- este instituție publică cu personalitate juridică și autonomie științifică, aflată în subordinea CNPP, cu atribuții în ceea ce privește evaluarea capacității de muncă, revizuirea medicală, stabilirea incapacității de muncă și, după caz, încadrarea într-un grad de invaliditate.

2.3. Alți actori în domeniul SSM

Pentru desfășurarea activităților de prevenire și protecție la nivelul angajatorului, cadrul organizatoric implică acțiunile următorilor actori:

Personal cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă	Structuri cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă
- lucrător desemnat; - medic de medicina muncii; - reprezentanții lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății în muncă.	- Serviciul intern de prevenire și protecție; - servicii externe de prevenire și protecție; - servicii de medicina muncii; - Comitetul de securitate și sănătate în muncă.

Furnizorii de formare profesională în domeniul securității și sănătății în muncă

Cursurile și programele de formare profesională în domeniul securității și sănătății în muncă se efectuează de către furnizori de formare profesională autorizați, potrivit prevederilor [Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, republicată](#), cu modificările și completările ulterioare.

Indiferent de cadrul organizatoric în care își desfășoară activitatea (lucrător desemnat, serviciu intern de prevenire și protecție sau serviciu extern de prevenire și protecție, medic de medicina muncii), profesioniștii din domeniul SSM sunt cei care sprijină angajatorul în îndeplinirea obligației sale de a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă, folosindu-și cunoștințele teoretice și practice dobândite în scopul realizării activităților de protecție și activităților de prevenire a riscurilor profesionale din întreprindere și/sau unitate. Actorii menționați mai sus, prin organizarea în asociații profesionale și/sau organizații neguvernamentale, desfășoară și/sau participă activ la acțiuni și activități relevante în raport cu domeniul de activitate.

2.4. Parteneri sociali

Organizarea și funcționarea organizațiilor sindicale și patronale sunt reglementate prin [Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată](#), cu modificările și completările ulterioare.

Sindicate	Patronate
Organizațiile sindicale sunt constituite de către salariați pe baza dreptului de liberă asociere, în scopul promovării intereselor lor profesionale, economice și sociale, precum și al apărării drepturilor individuale și colective ale acestora prevăzute în contractele colective și individuale de muncă sau în acordurile colective de muncă și raporturile de serviciu, precum și în legislația națională în vigoare.	Organizațiile patronale sunt constituite în scopul reprezentării, susținerii, apărării și promovării intereselor economice, tehnice, profesionale și sociale ale membrilor lor, al informării și prestării de servicii specifice pentru membri, în condițiile legii. Organizațiile patronale participă, prin reprezentanți proprii, la negocierea și încheierea contractelor colective de muncă, la tratative și acorduri cu autoritățile publice și cu sindicatele, precum și în structurile specifice dialogului social.

Atât la nivel național, cât și la nivel european este recunoscut rolul partenerilor sociali în aplicarea și promovarea unui mediu de muncă sigur și sănătos. În acest context se are în vedere consultarea acestora în scopul realizării obiectivelor și acțiunilor propuse în prezenta strategie.

2.5. Sinergii cu alte domenii

2.5.1. Cercetare-dezvoltare

Cercetarea științifică în domeniul securității și sănătății în muncă este considerată indispensabilă pentru îmbunătățirea cunoștințelor în domeniul sănătății și securității în muncă, descrierea situațiilor de expunere, identificarea cauzelor și efectelor și pentru conceperea de soluții preventive și tehnologii inovatoare. Cercetarea științifică în domeniul securității și sănătății în muncă furnizează argumentele și dovezile pe care trebuie să se fondeze deciziile politice.

Prin noul Cadru strategic european privind securitatea și sănătatea în muncă pentru perioada 2014-2020, cercetarea științifică în domeniul SSM, atât cea fundamentală, cât și cea aplicativă, este principalul motor pentru studiul riscurilor profesionale în vederea stabilirii măsurilor de prevenire a accidentelor de muncă și bolilor

profesionale, promovării de noi instrumente de prevenire și de facilitare a generării și colectării de noi informații privind expunerea la factori de risc și exemple de bune practici, care să vină în sprijinul lucrătorilor. Evoluția tehnologiilor, apariția de produse noi și comercializarea unor noi tipuri de substanțe chimice fac necesare colectarea și evaluarea de probe științifice solide, pentru a identifica modalitățile de combatere a riscurilor noi și emergente.

De asemenea, riscurile care afectează anumite grupuri de vârstă, lucrătorii cu dizabilități și femeile gravide, lehuze sau femeile care alăptează merită o atenție deosebită și impun măsuri specifice, la care cercetarea științifică în domeniul SSM își poate aduce contribuția.

Evaluarea riscurilor noi și emergente, bazată pe probe științifice, precum și diseminarea rezultatelor acesteia reprezintă elemente esențiale ale evaluării ex post a legislației naționale în vigoare în domeniul SSM.

Metode, modele și indicatori de evaluare care să reflecte cât mai bine contribuția SSM la performanța globală a întreprinderilor sunt necesare pentru a motiva și ghida eforturile de prevenire. Sunt necesare și studii pentru propunerea de mijloace adecvate și actualizate de diseminare a informațiilor privind riscurile, pentru conștientizarea acestora și implicarea lucrătorilor în prevenirea lor.

2.5.2. Mediu

Multe dintre locurile de muncă create în economia globală de astăzi sunt locuri de muncă ecologice, așa-numitele locuri de muncă verzi, precum și locurile de muncă din industriile create pentru a reduce impactul negativ asupra mediului, prin dezvoltarea și implementarea unor tehnologii și practici alternative.

În timp ce locurile de muncă ecologice sunt binevenite, deoarece oferă noi oportunități de angajare a forței de muncă, este important ca acestea să fie amenajate și monitorizate, astfel încât să fie cunoscute și eliminate sau diminuate noile pericole și riscuri ce pot apărea. Sunt foarte importante realizarea și sprijinirea concomitentă a unor noi abordări privind utilizarea produselor chimice, precum și a altor aspecte specifice legate de aceste industrii, în scopul minimizării impactului asupra mediului, cât și protecția corespunzătoare a lucrătorilor care exercită sarcini importante în cadrul acestor industrii.

Înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea produselor chimice fac obiectul [Regulamentului \(CE\) nr. 1.907/2006](#), al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a [Directivei 1999/45/CE](#) și de abrogare a [Regulamentului \(CEE\) nr. 793/93](#) al Consiliului și a [Regulamentului \(CE\) nr. 1.488/94](#) al Comisiei, precum și a [Directivei 76/769/CEE](#) a Consiliului și a [Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE](#) ale Comisiei, cunoscut ca Regulamentul REACH, care reglementează substanțele chimice de-a lungul întregului ciclu de viață, inclusiv al produsului final în care acestea ajung. Regulamentul REACH conține o serie de obiective declarate:

- să asigure un nivel sporit de protecție a sănătății umane și a mediului la utilizarea produselor chimice;
- să responsabilizeze furnizorii de produse chimice în legătură cu conștientizarea și gestionarea riscurilor asociate acestora;
- să permită libera circulație a produselor vizate pe piața Uniunii Europene;
- să accelereze inovarea și competitivitatea industriei chimice din Uniunea Europeană;
- să promoveze utilizarea metodelor alternative de evaluare a proprietăților periculoase pe care le au produsele chimice.

2.5.3. Educație

Educația joacă un rol important în dezvoltarea cunoștințelor/competențelor în domeniul igienei, sănătății și integrității corporale, pentru cei integrați în sistemul de educație/învățământ din România. Sistemul de învățământ, cu cele două mari componente, respectiv educația/formarea profesională și cercetarea, are menirea de a contribui prin elementele cuprinse în ariile curriculare la informarea, conștientizarea și formarea deprinderilor de securitate și sănătate în muncă a lucrătorilor sau a viitorilor lucrători, iar prin programele de cercetare contribuie la dezvoltarea politicilor și instrumentelor de prevenire a accidentelor și îmbolnăvirilor celor care desfășoară activități lucative.

2.5.4. Sănătate publică

Acțiunile din domeniul sănătății publice - medicina muncii propuse în Strategia națională în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020 se corelează cu o serie de acțiuni din [Strategia națională de sănătate 2014-2020](#) și din [Planul de acțiuni pe perioada 2014-2020](#) pentru implementarea [Strategiei naționale](#), aprobată prin [Hotărârea Guvernului nr. 1.028/2014](#).

În particular, obiectivele specifice (OS) prevăd:

OS 3.4. Protejarea sănătății populației împotriva riscurilor legate de mediu:

- corelarea cadrului normativ și a practicilor naționale la politica comunitară în domeniu;
- întărirea capacității tehnice la nivel național și regional;
- comunicarea eficace a riscurilor pentru sănătate către populație.

OS 5.1. Întărirea capacității administrative la nivel național, regional și local și comunicarea schimbării:

– creșterea capacității de elaborare și implementare a politicilor de sănătate și management performant.

OS 5.4. Asigurarea și monitorizarea calității serviciilor de sănătate publice și private:

– dezvoltarea și implementarea de mecanisme de asigurare a calității și acreditarea furnizorilor.

3. Contextul național în domeniul securității și sănătății în muncă

3.1. Evoluții

3.1.1. Accidente de muncă

Potrivit analizelor statistice la nivel național, în ceea ce privește numărul de accidentați în muncă se constată un trend descendent până în anul 2014, legat, cel puțin într-o oarecare măsură, de nivelul general al activității economice și de numărul total de persoane angajate. O reducere a numărului de accidente de muncă poate fi atribuită încetinirii, stăgnerii sau contracției activității economice asociate cu criza financiară și economică mondială.

În condițiile în care o modalitate alternativă de a analiza informațiile privind accidentele la locul de muncă este exprimarea numărului de accidente în raport cu numărul de persoane angajate - rata de incidență, respectiv probabilitatea ca cineva să aibă un accident, potrivit statisticilor europene privind accidentele de muncă (ESAW), în anul 2014, raportat la anul 2013, în România rata de incidență pentru accidentele mortale a crescut. În anul 2014, șapte din 100.000 de lucrători au murit în România din cauza accidentelor care s-au petrecut la locul de muncă, în condițiile în care, în anul 2014, în UE s-au produs 3.348 de accidente mortale la locul de muncă, ceea ce reprezintă o rată standard de incidență de 2,3 accidente mortale la 100.000 de lucrători pentru anul 2014. Pe de altă parte, ratele de incidență, pentru accidentele de muncă soldate cu incapacitate temporară de muncă sunt mai scăzute în România, în raport cu alte state membre ale UE.

Pe cale de consecință, statisticile privind accidentele mortale nu pot fi folosite exclusiv ca unic reper pentru stabilirea măsurilor și acțiunilor din strategie.

Conform datelor statistice, disponibile în bazele de date ale Institutului Național de Statistică, domeniile de activitate economică în care se înregistrează un număr mare de accidentați, atât cu incapacitate temporară de muncă, cât și accidentați mortal, care ar trebui vizate de acțiunile prevăzute în planul de acțiuni sunt:

Construcțiile reprezintă o activitate economică periculoasă deoarece, în afara faptului că această activitate este caracterizată de un nivel de risc ridicat, șantierele temporare și mobile implică lanțuri lungi de subcontractanți și actori diferiți în același amplasament, fapt ce conduce la o disipare a responsabilităților.

În industrie, domeniul economic în care există o preocupare permanentă și s-au luat măsuri pentru diminuarea riscurilor, există în continuare riscuri specifice condițiilor în care se desfășoară activitatea și tehnologiilor aplicate. Agricultură presupune utilizarea de echipamente de muncă periculoase în condițiile în care activitatea se desfășoară pe suprafețe mari și, în general, în condiții de izolare, fără să fie posibilă supravegherea modului în care lucrătorii utilizează echipamentele de muncă.

O situație similară se regăsește în activitatea de transporturi, în care se produc foarte multe evenimente, multe dintre acestea fiind accidente mortale produse pe șosele din țară și din afara țării. Desfășurarea activității se face în condiții în care, în cele mai multe cazuri, conducătorul auto își desfășoară activitatea, în cele mai multe cazuri fără însoțitor, în cabina autovehiculului pus la dispoziție de angajator sau în momentele în care pregătește încărcarea sau descărcarea autovehiculului.

3.1.2. Boli profesionale

Numărul bolilor profesionale nou-declarate în România continuă să fie mic, sub nivelul cifrelor declarate de celelalte state ale Uniunii Europene. În perioada 2012-2017 numărul cazurilor noi de boli profesionale a avut o tendință de scădere.

Supravegherea sănătății lucrătorilor, în unitățile din sistemul public și privat, a fost o practică curentă în perioada 2012-2016. Este realizată de către medicii specialiști de medicina muncii din structurile medicale private și de către medici de medicina muncii angajați. Secțiile/Clinicile/Compartimentele de medicina muncii/boli profesionale și cabinetele de medicina muncii din ambulatoriu de specialitate aflate în structura spitalelor publice desfășoară activități diagnostice, curative și de reabilitare medicală, precum și activități de dispensarizare a bolilor profesionale și a bolilor legate și/sau agravate de profesie și activități de profilaxie secundară și terțiară.

Înregistrarea bolilor profesionale declarate se realizează de către specialiștii Institutului Național de Sănătate Publică în Registrul operativ național informatizat al bolilor profesionale. Datele statistice sunt prelucrate și raportate periodic către Institutul Național de Statistică.

Îmbunătățirea funcționalității acestui registru național, respectiv modernizarea acestei baze de date în format electronic, va înlesni analiza statistică și raportarea înregistrărilor.

Bolile profesionale provocate de suprasolicitarea aparatului locomotor s-au situat la un nivel ridicat, pe primul loc în structura morbidității în anii 2014 și 2016 în concordanță cu tendințele mondiale. Afecțiunile pulmonare înregistrează o scădere (ca număr total de cazuri), dar se situează în continuare pe primul loc (2012, 2013 și 2015) în structura morbidității. În România se înregistrează un număr mic de boli profesionale din grupele cu

afectare neurologică, neurosenzorială, dermatologică, precum și de boli infecțioase. Acest aspect nu corespunde tendințelor la nivel european unde conform EODS acestea sunt ca număr imediat următoare afecțiunilor osteo-musculo-articulare și pulmonare.

În România, ca și în Uniunea Europeană, bolile profesionale declarate sunt mai frecvente la genul masculin, în ramuri și sectoare de producție (construcții, manufacturare, metalurgie, industrie extractivă) și agentul cauzal cel mai frecvent înregistrat este suprasolicitarea diferitelor aparate și sisteme ale organismului. Analiza repartiției numerice a cazurilor pe ocupații arată că sunt mai afectați minerii, lăcătușii și turnătorii.

Subdeclararea bolilor profesionale se datorează colaborării deficitare la nivel interdisciplinar, precum și lipsei corelării dintre boală/profesie/factori de risc profesionali la momentul diagnosticării unei boli.

3.2. Costuri ale accidentelor de muncă/bolilor profesionale

Pornind de la faptul că, în medie, costul accidentelor de muncă reprezintă aproximativ 1% din produsul intern brut, în funcție de țară, dezvoltare economică, nivel tehnologic și poate să ajungă chiar la 4% din produsul intern brut, trebuie menționat că, de fapt, consecințele accidentelor de muncă afectează atât angajatul-lucrătorul, cât și angajatorul, iar în final întreaga societate, sub două aspecte, social și economic.

Efectele de natură economică ale accidentelor și vătămărilor profesionale pot fi identificate uneori ca fiind cheltuieli financiare, daune sau pierderi de resurse, dar adesea acestea sunt efecte adverse (cum ar fi afectarea sănătății), care sunt dificil de exprimat sub formă de costuri.

Aspectele umane pe care le provoacă un accident de muncă sau boală profesională au ca rezultat o vătămare, un tratament medical, o incapacitate temporară de muncă, o invaliditate temporară sau permanentă etc.

Costurile sociale ale accidentelor de muncă și bolilor profesionale sunt identificate ca prestații legate de îngrijirile medicale, reconversie, invaliditate, asistență socială etc., cu impact asupra economiei în ansamblu.

În concluzie, se poate spune că toate aceste costuri generate de accidente de muncă și boli profesionale reprezintă o povară economică considerabilă atât pentru angajatori, cât și pentru societate și, mai mult decât atât, este dificil de cuantificat exprimarea în costuri a suferinței umane și a daunelor aduse sănătății lucrătorilor.

3.2.1. Costuri la nivel individual

Efectele (economice) pentru lucrători sunt extrem de dificil de exprimat în termeni de costuri, în special pentru vătămările grave cu efecte (ireversibile) pe termen lung. Efectele viitoare (precum și valoarea acestora pentru persoane) nu pot fi estimate într-un mod corect și general. Costurile cu accidentele de muncă mai puțin grave în care victimele se recuperează complet ca urmare a vătămărilor și care cauzează o perioadă limitată de incapacitate pot fi exprimate mai ușor.

3.2.2. Costuri la nivel de întreprindere

Abordarea corectă a problematicei sănătății și securității în muncă oferă oportunități pentru îmbunătățirea eficienței întreprinderii, precum și pentru protejarea lucrătorilor. Beneficiile includ:

- costuri reduse și riscuri reduse - niveluri mai mici ale absenteismului și rotației personalului, un număr mai mic de accidente și diminuarea amenințării reprezentate de acțiunile în instanță;
- asigurarea unei mai bune continuități a activității, ceea ce crește productivitatea - prin evitarea incidentelor, a accidentelor, a defecțiunilor și a întreruperilor procesului de producție;
- îmbunătățirea poziției întreprinderii și o reputație mai bună printre clienți, parteneri și furnizori.

La nivel de întreprindere, costurile sunt determinate de efectele imediate asupra stării de sănătate, dar și de efectele întreruperilor procesului de producție. În multe cazuri această întrerupere determină partea principală a costurilor totale. Activitatea de prevenire determină nu numai eliminarea sau reducerea pagubelor (posibile), dar poate determina și îmbunătățirea proceselor de producție în cadrul întreprinderii.

3.2.3. Costuri la nivelul societății

Îmbolnăvirile și vătămările profesionale reprezintă 3,3% din PIB-ul Uniunii Europene, ceea ce înseamnă 476 de miliarde de euro care ar putea fi economisite anual prin strategii, politici și practici adecvate de securitate și sănătate în muncă.¹¹

Notă

¹¹ Estimări conform proiectului cu privire la costurile și beneficiile SSM desfășurat de Organizația Internațională a Muncii (OIM), Ministerul Afacerilor Sociale și Sănătății din Finlanda, Institutul pentru Sănătatea Muncii din Finlanda (FIOH), Institutul WSH din Singapore, Comisia Internațională pentru Sănătatea în Muncă (ICOH) și EU-OSHA prezentate la al XXI-lea Congres mondial pentru securitate și sănătate în muncă, desfășurat la Singapore în perioada 3-6 septembrie 2017 (<https://osha.europa.eu/ro/about-eu-osha/press-room/eu-osha-presents-new-figures-costs-poor-workplace-safety-and-health-world>).

Costurile totale ale accidentelor de muncă suportate de societate constau din două componente:

- pierderi totale ale resurselor și capacităților de producție;
- deteriorarea sănătății și a stării de bine a angajaților.

Estimarea banilor cheltuiți cu activitățile de prevenire la nivelul societății poate fi cel mai bine considerată ca fiind suma:

- tuturor cheltuielilor și salariilor pentru activitatea depusă cu privire la activitățile de prevenire;
- costurilor și cheltuielilor pentru realizarea strategiei, cercetării și promovării, puse în aplicare de autorități.

4. Analiză și diagnoză a situației și a resurselor - Analiza SWOT

PUNCTE TARI - existența legislației naționale armonizate cu prevederile cadrului legislativ al Uniunii Europene din domeniul SSM; - existența cadrului legislativ privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale; - existența unui cadru instituțional în domeniul SSM și a unor entități cu activitate de cercetare/dezvoltare specifice, inclusiv un institut național de cercetare-dezvoltare în domeniul SSM; - cadru reglementat de organizare și funcționare a serviciilor externe de prevenire și protecție; - existența cerințelor minime de pregătire în domeniul SSM; - derularea de campanii și activități de informare în domeniul SSM; - Planul sectorial de cercetare dezvoltare al MMJS prin care se asigură finanțarea elaborării de instrumente/ghiduri/materiale în domeniul SSM; - participarea reprezentanților instituțiilor cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă la reuniunile și evenimentele organizate de instituții europene și internaționale	PUNCTE SLABE - deficiențe privind implementarea legislației la nivelul angajatorilor, în special IMM-uri, datorate în special insuficienței dezvoltării a culturii de prevenire în domeniul SSM; - sistemul educațional nu este adaptat pentru formarea deprinderilor SSM încă din școală; - prevederile legislative din domeniul SSM nu sunt corelate cu schimbările și evoluțiile de pe piața muncii; - colaborare insuficientă cu partenerii sociali; - informații insuficiente pentru abordarea corectă a gestionării riscurilor noi și emergente; - număr insuficient de instrumente în domeniul SSM necesare pentru abordarea unitară a procesului de aplicare a prevederilor legale, la nivelul angajatorilor; - finanțarea insuficientă pentru studii de impact și analize de specialitate efectuate de institutele de cercetare-dezvoltare, în vederea fundamentării proiectelor de acte normative; subfinanțarea cercetării în domeniul SSM;
(Comisia Europeană, Comitetul Consultativ pentru Securitate și Sănătate în Muncă, Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă, Comitetul Înaltelor Responsabili cu Inspectia Muncii, Organizația Internațională a Muncii etc.); - creșterea numărului de medici specialiști de medicina muncii față de anul de referință 2007; - creșterea calității serviciilor medicale determinată de faptul că examinările medicale sunt efectuate exclusiv de medicii de medicina muncii; - medici de medicina muncii pregătiți pentru implementarea de programe preventive; - existența unor organizații profesionale relevante active în sfera medicinei muncii; - schimbul de experiență și bune practici în domeniul implementării legislației de SSM, în cadrul programului Comitetului Înaltelor Responsabili cu Inspectia Muncii.	- nivelul scăzut al conștientizării de către angajatori a responsabilităților în domeniu; - limitarea serviciilor medicale preponderent către acțiuni de evaluare a stării de sănătate, în detrimentul programelor de prevenire și promovare a sănătății; - subdiagnosticarea și subraportarea bolilor profesionale și a celor legate de profesie; - absența unor instrumente eficiente în raportare și monitorizare a activității de supraveghere medicală a lucrătorilor; - dificultăți în colectarea datelor statistice și crearea bazelor de date privind nivelul de expunere, numărul de lucrători expuși și bolile profesionale; - dificultăți în managementul activității medicale de medicina muncii; - numărul insuficient de medici de medicina muncii din direcțiile de sănătate publică.
OPORTUNITĂȚI - posibilitatea de a accesa fonduri ale UE pentru proiecte care să sprijine dezvoltarea culturii de prevenire la nivelul angajatorilor; - schimbul de informații și date între instituții, precum și cu partenerii sociali; - utilizarea mass-mediei în scopul promovării activităților de SSM; - implicarea Punctului focal al Agenției Europene pentru Securitate și Sănătate în Muncă România în informarea și diseminarea informațiilor în domeniul SSM la nivel național; - experiența instituțională acumulată în perioada postaderare; - dezvoltarea infrastructurii pentru colectarea datelor statistice și crearea bazelor de date privind bolile profesionale; - dezvoltarea infrastructurii secțiilor/clinicilor/compartimentelor de medicina muncii/boli profesionale din structura spitalelor publice pentru reabilitarea medicală a bolnavilor cu boli profesionale pentru o reinserție profesională; - programe de prevenție și de promovare a sănătății la locul de munca finanțate prin instrumentele structurale aferente ciclului financiar 2014-2020 (Programul operațional capital uman).	AMENINȚĂRI - constrângeri financiare care limitează derularea activităților în domeniul SSM; - manifestarea unor riscuri noi și emergente, precum și provocări determinate de modificările demografice, îmbătrânirea populației și prelungirea perioadei de activitate profesională a forței de muncă; - noile tendințe de pe piața muncii, inclusiv dezvoltarea activităților independente, a subcontractării unor lucrări și creșterea numărului de lucrători angajați în IMM-uri; - subfinanțarea secțiilor/clinicilor/compartimentelor de medicina muncii /boli profesionale și cabinetelor de medicina muncii din ambulatoriu de specialitate aflate în structura spitalelor publice; - reticența angajatorilor și a lucrătorilor în semnalarea și declararea bolilor profesionale și a celor legate de profesie; - migrarea forței de muncă, a medicilor în specialitatea medicina muncii, către alte state membre.

Concluzii

Deși există numeroase aspecte pozitive în ceea ce privește cadrul legislativ, acțiunile desfășurate de către autorități, precum și schimbarea atitudinii angajatorilor și a lucrătorilor, totuși sunt necesare acțiuni concertate atât a instituțiilor publice cu atribuții în domeniu, cât și a angajatorilor și lucrătorilor în scopul asigurării unui mediu de muncă sigur și sănătos.

În acest sens, prezenta strategie propune adoptarea unui set de măsuri care să dezvolte și să consolideze importanța promovării principiilor și regulilor de bază ale securității și sănătății în muncă.

În decursul implementării legislației și al schimbărilor de pe piața muncii, la nivelul autorităților și al angajatorilor au fost sesizate unele dificultăți.

Subdiagnosticarea și subraportarea bolilor profesionale în România se reflectă în numărul mic de boli profesionale declarate. Dintre cauzele subraportării bolilor profesionale se remarcă reticența angajatorilor și a lucrătorilor în semnalarea și declararea acestora. Angajatorul trebuie să fie sprijinit prin programe preventive în vederea identificării cauzelor îmbolnăvirilor profesionale la locul de muncă, și nu sancționat pentru numărul bolilor profesionale declarate la lucrători. Pentru angajator numărul bolilor profesionale este un bun indicator în inițierea măsurilor corectoare și preventive necesare. Pentru lucrător, declararea bolilor profesionale nu trebuie să reprezinte un risc de pierdere a locului de muncă.

În contextul schimbărilor demografice, în care se remarcă îmbătrânirea populației și prelungirea perioadei de activitate profesională a forței de muncă, apar riscuri și provocări noi, care impun o atenție sporită pentru lucrătorii cu vârste cuprinse între 55 și 65 de ani.

Absența unor instrumente eficiente de raportare și monitorizare a accidentelor de muncă și bolilor profesionale, precum și a activității de supraveghere medicală a lucrătorilor generează dificultăți în colectarea datelor statistice. Astfel nu se poate monitoriza impactul acțiunilor preventive asupra securității și sănătății lucrătorilor.

Legislația curentă necesită completări și adaptări la schimbările de pe piața muncii din România. De asemenea este extrem de necesară continuarea realizării de instrumente și ghiduri practice care să ofere trasee concrete în activitatea de specialitate

În ceea ce privește promovarea unei mai bune implementări a legislației de securitate și sănătate în muncă, planul de acțiuni aferent Strategiei include măsuri pe termen scurt și mediu pentru îmbunătățirea cadrului legal în domeniul SSM și îmbunătățirea respectării legislației din domeniul securității și sănătății în muncă. De asemenea, pentru îmbunătățirea

securității și protecției sănătății lucrătorilor, cu prioritate a celor din activitățile economice cu riscuri, din domeniile prioritare de acțiune, cu accent pe prevenirea bolilor profesionale este prevăzută sprijinirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii pentru respectarea legislației privind securitatea și sănătatea în muncă și îmbunătățirea colectării datelor statistice.

Stimularea acțiunilor comune cu partenerii sociali, prin conștientizarea și implicarea acestora în gestionarea aspectelor de securitate și sănătate în muncă și materializarea unui dialog social eficient, consolidarea coordonării cu partenerii naționali pentru reducerea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale se vor avea în vedere în cadrul unui Comitet național tripartit de securitate și sănătate în muncă.

Gestionarea adecvată a problematicei lucrătorilor vârstnici, în contextul fenomenului general de îmbătrânire a populației, respectiv a forței de muncă active, se va realiza prin acțiuni care presupun abordarea fenomenului de îmbătrânire a forței de muncă și îmbunătățirea prevenirii bolilor profesionale.

5. Implementarea Strategiei

Implementarea prezentei strategii se va face prin realizarea obiectivelor/acțiunilor din Planul național de acțiuni prevăzut în anexa la Strategia națională în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020.

5.1. Monitorizare și evaluare

Ministerul Muncii și Justiției Sociale împreună cu Ministerul Sănătății sunt instituțiile responsabile cu elaborarea și monitorizarea implementării Planului național de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020.

Evaluarea progresului privind implementarea acțiunilor din cadrul Strategiei se va realiza după cum urmează:

- a) evaluare intermediară - jumătatea perioadei de implementare, urmată, dacă este cazul, de măsuri concrete de îmbunătățire a rezultatelor;
- b) evaluare finală a rezultatelor - începutul anului 2021.

ANEXĂ

la Strategia națională în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020

Plan național de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale în domeniul securității și sănătății în muncă pentru perioada 2018-2020

Acțiuni	Măsuri	Instituții responsabile	Termen final/ Perioada de implementare	Rezultat	Indicatori	Efort bugetar
Obiectiv specific nr. 1. Îmbunătățirea cadrului legal în domeniul SSM						
1.1. Revizuirea legislației din domeniul securității și sănătății în muncă în vederea soluționării problemelor identificate în procesul de implementare corelate cu schimbările de pe piața muncii	Modificarea Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările ulterioare, și a Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.425/2006, cu modificările și completările ulterioare	MMJS MS IM CNPP	2019	Legislație din domeniul securității și sănătății în muncă revizuită și adaptată la schimbările de pe piața muncii	Proiectele de acte normative elaborate	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
1.2. Revizuirea legislației din domeniul asigurării privind accidentele de muncă și bolile profesionale în vederea soluționării	Modificarea Legii nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a Ordinului ministrului muncii, solidarității sociale și familiei și al ministrului sănătății publice nr. 450/825/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii	MMJS MS CNPP IM	2019	Îmbunătățirea legislației privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale	Proiectele de acte normative elaborate	Nu determină cheltuieli suplimentare

problemelor identificate în procesul de implementare	nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, cu modificările și completările ulterioare			pentru a veni în sprijinul beneficiarilor		din bugetele instituțiilor responsabile.
1.3. Revizuirea cadrului legislativ privind serviciile de sănătate în muncă în scopul simplificării procedurii de semnalare și declarare a bolilor profesionale și a actualizării tabelului bolilor profesionale	Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 355 /2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, cu modificările și completările ulterioare, și Ordinului ministrului sănătății și al ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 1.378/2.287/2011 pentru aprobarea Procedurii privind investigarea și diagnosticarea bolilor profesionale, precum și a listei prestațiilor medicale aferente, cu modificările și completările ulterioare	MS MMJS IM CNPP	2019	Simplificarea procedurilor administrative în procesul de semnalare și declarare a bolilor profesionale Actualizarea listei bolilor profesionale conform tendințelor și recomandărilor UE	Proiectele de acte normative elaborate	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
	Modificarea Ordinului ministrului sănătății și al ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 1.378/2.287/ 2011 pentru aprobarea Procedurii privind investigarea și diagnosticarea bolilor profesionale, precum și a listei prestațiilor medicale aferente, cu modificările și completările ulterioare.	MS MMJS CNPP	2018	Creșterea posibilităților de diagnosticare, tratament și recuperarea capacității de muncă a pacienților cu boală profesională	Proiect de acte normativ elaborate	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
1.4. Dezvoltarea sistemului de supraveghere a expunerii lucrătorilor la agenți cancerigeni	Elaborarea unei catagrafieri a locurilor de muncă și a lucrătorilor cu expunere profesională la agenți cancerigeni	MS MMJS	2020	Identificarea expunerii și a lucrătorilor expuși profesional la agenți cancerigeni	Număr de locuri de muncă și număr de lucrători cu expunere profesională la agenți cancerigeni	- Granturi norvegiene Buget MS - program PN II - Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
1.5. Creșterea calității și competitivității furnizorilor de servicii de medicina muncii	Actualizarea cadrului legislativ privind statutul medicului de medicina muncii	MS	2019	Îmbunătățirea calității serviciilor medicale de medicina muncii	Număr de acte normative elaborate	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
Obiectiv specific nr. 2. Sprijinirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii din punctul de vedere al respectării legislației privind securitate și sănătatea în muncă						
2.1. Monitorizarea microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii din punctul de vedere al respectării legislației din domeniul securității și sănătății în muncă	Evaluarea situației microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii și sprijinirea acestora în vederea respectării legislației în domeniul securității și sănătății în muncă	IM	Anual	Îmbunătățirea nivelului de respectare a legislației din domeniul securității și sănătății în muncă de către microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii	Număr de unități monitorizate Număr de unități care respectă cerințele legale din domeniul securității și sănătății în muncă	Bugetul IM
2.2. Sprijinirea angajatorilor pentru desfășurarea activității de prevenire	Îmbunătățirea calitativă a programelor-cadru de prevenire astfel încât să reflecte dinamica și evoluția riscurilor de accidente de muncă și boli profesionale specifice sectorului de activitate	CNPP	Anual, începând cu 2018	Creșterea performanței întreprinderilor mici și mijlocii în îndeplinirea măsurilor de prevenire a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale	Măsuri de prevenire implementate	Bugetul CNPP Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
2.3. Dezvoltarea unor instrumente și ghiduri practice în sprijinul	Elaborarea de instrumente pentru realizarea activităților de prevenire și protecție prevăzute în legislația referitoare la SSM	MMJS	2018-2019	Set de instrumente pentru realizarea activităților de prevenire și protecție	Instrumente elaborate	200 mii lei Buget PSCD al MMJS
	Securitatea și sănătatea în muncă - planificare inteligentă: instrument cost - beneficiu în sprijinul procesului de decizie	MMJS	2018-2019	Metodologie de calcul cost-beneficiu la		225 mii lei

implementării legislației din domeniul securității și sănătății în muncă	privind stabilirea politicilor de SSM și a măsurilor de prevenire și protecție			nivelul unității și /sau întreprinderii	Elaborarea metodologiei	Buget PSCD al MMJS
	Elaborarea unor ghiduri de specialitate pentru supravegherea sănătății lucrătorilor	MS	2018-2020	Îmbunătățirea supravegherii sănătății lucrătorilor	Număr de ghiduri elaborate	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile. Buget PN II
2.4. Promovarea bunelor practici în domeniul SSM la nivelul IMM-urilor	Elaborarea unui ghid de bune practici în domeniul SSM	INCDPM „Alexandru Darabont”	2018-2020	Ghid de bune practici în domeniul SSM pentru IMM-uri	Publicare ghid pe site-ul INCDPM „Alexandru Darabont”	Bugetul INCDPM
	Desfășurarea de seminare de informare în domeniul SSM	FOP RO /EU-OSHA IM	2018-2020	Seminare de informare	Număr de seminare organizate de Punctul focal EU-OSHA pentru România în cadrul Campaniilor EU-OSHA 2018/2020	Bugetul EU-OSHA pentru Campania „Locuri de muncă sigure și sănătoase”
	Elaborarea unui ghid național privind stabilirea cerințelor de securitate și sănătate în muncă pentru agenții economici care operează cu substanțe/ produse /bunuri capabile să genereze atmosfere explozive/toxice sau prezintă caracteristici detonante/deflagrante	INSEMEX Petroșani	2018	Ghid național privind stabilirea cerințelor de securitate și sănătate în muncă pentru agenții economici care operează cu substanțe /produse/ bunuri capabile să genereze atmosfere explozive/toxice sau prezintă caracteristici detonante /deflagrante	Ghid publicat pe site-ul INSEMEX Petroșani	Bugetul INSEMEX Petroșani
Obiectiv specific nr. 3. Îmbunătățirea procesului care urmărește respectarea legislației din domeniul securității și sănătății în muncă prin acțiuni ale autorităților cu atribuții în domeniu						
3.1. Campanii și acțiuni de sensibilizare cu privire la respectarea legislației din domeniul securității și sănătății în muncă	Sesiuni de conștientizare a personalului cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă la nivel de autorități și instituții publice	IM	Anual	Creșterea nivelului de respectare a legislației din domeniul securității și sănătății în muncă de către autorități și instituții publice	Număr de sesiuni de conștientizare Număr de persoane participante	Bugetul IM
	Campanie națională de conștientizare a partenerilor sociali privind riscurile la care sunt expuși lucrătorii aparținând grupurilor sensibile la riscuri specifice (femei gravide, lehuze, femei care alăptează, tineri, lucrători în vârstă, persoane cu dizabilități, imigranți)	IM	2018-2019	Sensibilizarea și conștientizarea partenerilor sociali în vederea dezvoltării culturii de prevenire	Număr de sesiuni de conștientizare Număr de persoane participante	Bugetul IM
	Organizarea de evenimente și acțiuni cu prilejul Săptămânii europene pentru securitate și sănătate în muncă pe tematicile lansate de Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă	FOP RO /EU-OSHA IM MMJS MS INCDPM CNPP	Anual	Sensibilizarea și conștientizarea în vederea dezvoltării culturii de prevenire - informarea actorilor prevenirii	Număr de evenimente și acțiuni Număr de persoane participante	Bugetul EU OSHA pentru Campania „Locuri de muncă sigure și sănătoase” Bugetul INCDPM Bugetul IM
				Dezvoltarea culturii de prevenire a		

3.2. Integrarea securității și sănătății în muncă în procesul educațional	Implementarea proiectului „Valențe culturale ale securității și sănătății în muncă” privind formarea culturii de prevenire a riscurilor încă de pe băncile școlii	IM	2020	riscurilor la nivelul tuturor formelor de învățământ, prin pregătire teoretică de bază și conștientizare cu privire la securitatea și sănătatea în muncă	Număr de cadre didactice pregătite ca formatori Număr de școli implicate în proiect	Bugetul IM
3.3. Îmbunătățirea cunoștințelor legate de promovarea sănătății și aplicarea legislației în domeniul medicinei muncii	Organizarea de instruiți adresate personalului din domeniul medicinei muncii	MS	2019	Medici de medicina muncii cu abilități în promovarea sănătății la locul de muncă	Număr participanți din domeniul medicinei muncii	PN II și venituri proprii
3.4. O mai bună punere în aplicare a legislației din domeniul securității și sănătății în muncă în sectoarele cu nivel ridicat de risc	Campanii naționale și acțiuni de verificare a respectării prevederilor legale de securitate și sănătate în muncă referitoare la prevenirea riscurilor în sectoarele cu nivel ridicat de risc	IM	Anual	Îmbunătățirea gradului de respectare a prevederilor legale de securitate și sănătate în muncă	Număr de campanii și acțiuni realizate Număr de întreprinderi verificate Număr de măsuri de remediere stabilite	Bugetul Inspecției Muncii
3.5. Diversificarea obiectivelor vizitelor de lucru la angajatori	Orientarea tematicilor vizitelor de lucru către problemele specifice fiecărei organizații	CNPP	Anual, începând cu anul 2019	Creșterea performanței întreprinderilor în prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale	Număr de tablouri de prevenire și măsuri de prevenire	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
3.6. Dezvoltarea activității de verificare a implementării măsurilor recomandate	Introducerea în programul-cadru de prevenire a unor noi indicatori de performanță	CNPP	Anual, începând cu anul 2018	Eficiența activității de prevenire	Număr de tablouri de constatare a implementării măsurilor de prevenire	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
3.7. Conștientizarea importanței măsurilor de prevenire	Diseminarea informațiilor din domeniu către beneficiari (utilizarea de echipe mixte, consilieri de prevenire și medici de medicina muncii)	CNPP MS	Anual, începând cu anul 2018	Creșterea numărului de sesiuni de informare adresate beneficiarilor	Număr de sesiuni	Bugetul CNPP Bugetul MS Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
3.8. Asigurarea și monitorizarea calității serviciilor de medicina muncii, publice și private	Dezvoltarea și implementarea de mecanisme de asigurare a calității furnizorilor	MS	2018-2020	Cadru de reglementare privind evaluarea tehnologiilor medicale îmbunătățit - servicii	Număr de normative/ documente	Banca Mondială Fonduri Structurale (POCU, POCA)
3.9. Creșterea calității serviciilor oferite de laboratoarele de toxicologie profesională și a laboratoarelor de radiații ionizante din INSP	- Actualizare metode și tehnici de laborator - Modernizare echipamente formare și perfecționare personal	MS	2020	Extinderea capacității de monitorizare a noxelor profesionale	Număr de laboratoare modernizate	Buget investiții MS sau fonduri externe de la UIP din MS PN II
Obiectiv specific nr. 4. Abordarea fenomenului de îmbătrânire a forței de muncă și îmbunătățirea prevenirii bolilor profesionale						
4.1. Acțiuni de conștientizare a fenomenului îmbătrânirii forței de muncă, riscurilor noi și emergente și prevenirii bolilor profesionale	Elaborarea unui studiu privind fenomenul îmbătrânirii forței de muncă, riscurilor noi și emergente și prevenirii bolilor profesionale	MMJS	2019-2020	Studiu privind riscurile noi și emergente relevante la nivel național Metodă de evaluare a riscurilor de natură psihosocială		100 mii lei Buget PSCD al MMJS

Obiectiv specific nr. 5. Îmbunătățirea colectării datelor statistice

5.1. Monitorizarea morbidității profesionale la nivel național	- Elaborarea sintezei naționale privind tendința bolilor profesionale la nivel național	MS	Anual	Cunoașterea evoluției bolilor profesionale și fundamentarea politicilor de prevenire a acestora	Raport anual privind morbiditatea profesională elaborat	Buget MS - program PN II
5.2. Îmbunătățirea sistemului de raportare a bolilor profesionale	- Actualizarea/ Dezvoltarea Registrului operativ național informatizat al bolilor profesionale	MS	2018-2020	Îmbunătățirea sistemului de înregistrare și raportare a bolilor profesionale	Registru instituționalizat	Fonduri externe nerambursabile PN II

Obiectiv specific nr. 6. Consolidarea coordonării cu partenerii naționali pentru reducerea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale

6.1. Organizarea și funcționarea unui Comitet național tripartit de securitate și sănătate în muncă	Protocol de colaborare pentru organizarea și funcționarea unui Comitet național tripartit de securitate și sănătate în muncă	MMJS MS IM CNPP Sindicate Patronate	2018	Îmbunătățirea comunicării inter-instituționale și a dialogului social, schimbul tripartit de informații privind conținutul strategiilor naționale, al acțiunilor de interes național întreprinse și monitorizarea progreselor	Protocol de colaborare	Nu determină cheltuieli suplimentare din bugetele instituțiilor responsabile.
---	--	--	------	---	------------------------	---

Abrevieri și acronime

MMJS	Ministerul Muncii și Justiției Sociale
MS	Ministerul Sănătății
IM	Inspekția Muncii
CNPP	Casa Națională de Pensii Publice
INCDDPM „Alexandru Darabont”	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Muncii „Alexandru Darabont”
INSEMEX	Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Securitate Minieră și Protecție Antiexplozivă Petroșani
FOP RO/EU-OSHA	Punctul focal România al Agenției Europene pentru Securitate și Sănătate în Muncă
PSCD al MMJS	Planul sectorial de cercetare dezvoltare al Ministerului Muncii și Justiției Sociale
PN II	Programul național de monitorizare a factorilor determinanți din mediul de viață și muncă
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
SSM	Securitate și sănătate în muncă